

HELSINGIN KAUPUNGINORKESTERI

PROCESSIONS

KE / ONS / WED
13 / 10 / 2021

TO / THU
14 / 10 / 2021

19.00

HELSINGIN MUSIIKKITALO
MUSIKHUSET I HELSINGFORS
HELSINKI MUSIC CENTRE

DANÍEL
BJARNASON
JUHO
POHJONEN

HELSINGFORS STADSORKESTER HELSINKI PHILHARMONIC ORCHESTRA

GRAŻYNA BACEWICZ

Lódzissa syntynyt Grażyna Bacewicz (1909–1969) oli viulun ihmelapsi. Pikkutyttönä hän perusti kolmen sisaruksensa kanssa Bacewicz-kvartetin, ja jo ennen teini-ikää hän esiintyi paikallisen orkesterin solistina toistuvasti. Viuluopintojaan hän täydensi sävellystutkinnolla, ja onnistuneen sävellyskonsertin jälkeen vuonna 1932 Puolan entinen pääministeri ja tähtipianisti Ignaz Jan Paderewski myönsi Bacewiczille stipendin Pariisiin Nadia Boulangerin oppilaaksi. Heti seuraavana vuonna hän voitti Ranskassa nuorten sävellyskilpailun puhallinkvintetollaan.

Säveltävä nainen oli aikoinaan niin harvinainen, että Bacewicz joutui selittelemään ammatinvalintaansa läpi elämänsä, mutta jälkipolvet tietävät hänet rohkeana kokeilijana, joka sävellyksillään kirjoitti ensimmäisiä rivejä puolalaisen modernismin määritelmään. Vaikka Bacewicz on jäänyt myöhempien modernistien varjoon, hänen teoksensa ovat viime vuosina jälleen saaneet ansaitsemaansa tunnustusta. Hänen pääteoksenaan pidetään konserttoa jousiorkesterille (1948), mutta seitsemässä viulukonsertossaan hän nousee persoonallisimmilleen.

Orkesterialkusoitto (1943) on tyyliltään uusklassinen, joskin Bacewicz itse vierasti termin käyttöä. Teos valmistui natsien valtaamassa Puolassa ja kantaesitettiin pian sodan päätyttyä uuden musiikin festivaalilla Varsovassa. Kautta linjan loistokkaasti soiva alkusoitto noudattaa kehysmuotoa. Jousien ja vaskien dominoimaa, kiivasta alkujaksoa seuraa puupuhaltimien johtama *Adagio*, kunnes voitokas loppu palauttaa mieliin lähtöpisteen riemukkaine loppunousuineen. Teoksen syntyäika on kirvoittanut kiinnostavan teorian: väitetään, että Bacewicz tarkoitti rumpujen toistuvan rytmin – Beethovenin viidennestä sinfoniasta tuttu lyhyt-lyhyt-lyhyt-pitkä – piilotetuksi viestiksi, jolla hän morsettaisi V-kirjainta voiton merkiksi.

Processions

DANIÉL BJARNASON

Säveltäjä-kapellimestari Daniel Bjarnason (1979) on yhdessä Anna Porvaldsdóttirin ja Hildur Guðnadóttirin kanssa nostanut Islannin tämän hetken kuumimmaksi nykymusiikkimaaksi. Bjarnasonin teokset ovat levinneet ympäri maailman, esimerkiksi Los Angelesin filharmonikoihin, Cincinnatiin sinfoniaorkesteriin ja Tanskan kansallisoopperaan. Perinteiset kuulijakuntarajat eivät hänen kohdallaan päde. Bjarnasonin musiikissa kun on kaikkea: ripaus kokeellista konemusiikkia, häivähdys ankaraa modernismia, hyppysellinen eteeristä ambientia, pop-tyyliäkin löytää jos etsii.

Pianokonsertto *Processions* (2009) on Bjarnasonin soitetuimpia teoksia. Suomessakin sitä ovat jo esittäneet Radion sinfoniaorkesteri, Tapiola Sinfonietta, Turun filharmoninen orkesteri ja Jyväskylän Sinfonia. Bjarnason sävelsi *Processionsin* varta vasten islantilaispianisti Víkingur Ólafssonille, joka myös levytti sen Bedroom Community -merkille vuonna 2010 säveltäjän johtaessa Islannin sinfoniaorkesteria. Teokselle myönnettiin parhaan sävellyksen/säveltäjän palkinto vuoden 2010 Icelandic Music Awardsissa.

Kolmeosainen *Processions* alkaa shokkiefektillä *In Medias Res*, tapahtumien keskeltä. Paukkuja jää silti varastoon, ja äänilaitoihin hakeutuvan tunneskaalan intensiteetti vaihtelee aaltoliikkeen tavoin. Vaikka musiikki on omaleimaista bjarnasonia, sen pianistisesti kiitolliset purkaukset ovat läheistä sukua Sergei Rahmaninovin ja Sergei Prokofjevin konsertoille; suvantokohtien sävyissä on Maurice Ravelin jäänteitä. Tunnelataus huipentuu efekteihin upotettuun toiseen osaan *Spindrift*, eräänlaiseen valituslauluun. Päätösosa *Red-handed* on ritualistisesti jyskyttävä marssi.

Sinfonia nro 3

WITOLD LUTOSŁAWSKI

Toisen maailmansodan raunioista kasvaneen puolalaisen modernismiliikkeen suurista nimistä lienee Witold Lutosławski (1913–1994) kuuluisin. Tunnettuuteen hän nousi kansanmusiikkityylillä, mutta tästä voidaan syyttää myös stalinistisia ihanteita. Hänen ensimmäinen sinfoniansa oli (1947) tuomittu elitistiseksi, kansaa vieraannuttavaksi formalismiksi, ja hänen oli tyydyttävä tekemään poliittisesti korrektia käyttömusiikkia sosiaalisesta tilauksesta. Silti hän oppi yhdistämään ulkoa pakotetun tyylin ja sisäisen, persoonallisen ilmaisun kiehtovaksi symbioosiksi. Parhaita esimerkkejä ovat *Orkesterikonsertto* (1954) ja sarja *Danse Preludes* (1955).

Stalinin kuoltua vuonna 1953 Puolan kulttuuripolitiikka vapautui, ja saksalaiset, italialaiset ja itävaltalaiset sävellysinnovaatiot kantautuivat myös Lutosławskin korviin. Tyyli muuttui. Hän käytti ensimmäistä kertaa 12-säveltekniikkaa *Muzyka żałobnassa* (1958), ja samana vuonna valmistuneessa Hautajaismusiikissa Béla Bartokin muistolle hän otti käyttöönsä aleatoriikan. Tästä tuli Lutosławskin tavaramerkki etenkin *kolmannen sinfonian* (1973–1983) myötä.

Latinan sanasta 'alea' (arpa) tuleva aleatoriikka tarkoittaa löyhästi käännettynä sattumamusiikkia. Aleatorisen musiikin esittäjä saa aiempaa enemmän vapauksia, sillä musiikki ei välttämättä perustu säveltäjän määrittelemiin tahtiviivoihin, tempomerkintöihin tai edes säveltasoihin. Kolmannessa sinfoniassa Lutosławski antaa esittäjien soittaa omia osuuksiaan omaan tahtiinsa, kunnes kapellimestari antaa merkin tai soittajat kuulevat vieruskaverin jo siirtyneen eteenpäin. Aleatoristen teosten esitykset poikkeavat toisistaan jonkin verran enemmän kuin perinteisten teosten, mutta kaottiselta tuntuvista lähtökohdista huolimatta erot ovat yllättävän pienet.

Lutosławski vieroksui perinteistä sinfonian muotoa. Hän piti sitä etupainotteisena: kiinnostavin osuus jää aina ensimmäiseen osaan, loppu on sille vain jatketta, hän ajatteli. Kolmas sinfonia oli kannanotto tätä muotoa vastaan – hän jättää parhaat palat jälkipuoliskolle – mutta teoksesta tuli myös eräänlainen protestiteos puolalaisen solidaarisuusliikkeen hengessä. Pinnan alta pilkottavat silti sinfoniamusiikin juuret: historian painolasti pulpahtaa pintaan esiin takomalla kuuluvasti, sitkeästi ja alusta loppuun saakka Beethovenin viidennen sinfonian alkumotiivia.

LISÄÄ MUSIIKKIENERGIAA

PE / FRE / FRI

 22 / 10 / 2021

 19.00

OFFERTORIUM

Eva Ollikainen
kapellimestari / dirigent / conductor

Gidon Kremer
viulu / violin

Galina Ustvolskaja: Sinfoninen runo nro 2
Sofia Gubaidulina: Offertorium
Jean Sibelius: Sinfonia nro 1

KE / ONS / WED

 27 / 10 / 2021

 19.00

TO / THU

 28 / 10 / 2021

 19.00

PATEETTINEN

PATHÉTIQUE / PATHÉTIQUE

Pablo González
kapellimestari / dirigent / conductor

Yeol Eum Son
piano

Karol Szymanowski:
Sinfonia concertante pianolle ja orkesterille
Pjotr Tšaikovski: Sinfonia nro 6, Pateettinen

PE / FRE / FRI

 05 / 11 / 2021

 17.30 & 19.30

JUNIORIKONSERTTI

Eero Lehtimäki
kapellimestari / dirigent / conductor

Satu Sopanen
laulu ja juonto

17.30

Kaisaniemen ala-asteen koulu 6C
Pakilan ala-asteen koulu 6C
Laajasalon peruskoulun 6. luokkien painotetun
musiikin ryhmä
Vuoniityn peruskoulu 5-6A

19.30

Oulunkylän ala-asteen koulu 6D
Porolahden peruskoulu 6M
Åshöjdens grundskola 5-6M

KE / ONS / WED

 10 / 11 / 2021

 19.00

TO / THU

 11 / 11 / 2021

 19.00

ASRAEL

Leonard Slatkin
kapellimestari / dirigent / conductor

Angela Hewitt
piano

Cindy McTee: Circuits
W. A. Mozart: Pianokonsertto nro 22
Josef Suk: Asrael-sinfonia

 TICKETMASTER: 9,50-46€

sis. käsittelykulun / inkl. serviceavgift / incl. processing fee

HUOM! Marras- ja joulukuun konserttien lipunmyynti alkaa ke 13.10.
Aiemmat kausikorttivaraukset on siirretty keväälle 2022.
Kevätkauden kausikorttien myyntiaika on 9.-30.11.2021.
Kertaliput tulevat myyntiin 9.12. ja kenraaliharjoitusliput 10.12.

*Muutokset mahdollisia. / Det kan förekomma ändringar i programmet. /
The program is subject to change.*

DANIÉL BJARNASON

Islantilainen Daniél Bjarnason (s. 1979) kuuluu Islannin uuden sukupolven säveltäjä-kapellimestareihin, jotka ovat nostaneet pienen maan musiikkielämän kansainvälisen kulttuurikentän keskelle. Suomessa Bjarnason tunnetaan parhaiten säveltäjänä, jonka teoksia ovat esittäneet jo monet maamme sinfoniaorkestereista. Maailmalla hänet tunnetaan myös kapellimestarina. Esimerkiksi Los Angelesin, Toronton ja Tokion sinfoniaorkestereita johtanut Bjarnason on nykyään Islannin sinfoniaorkesterin päävierailija, ja tuttu näky monissa Pohjoismaiden orkestereissa. Suomessa hän vieraili vuonna 2018 johtamassa Turun filharmonista orkesteria ja viime syksynä Radion sinfoniaorkesteria.

Kuten monet sukupolvensa orkesterinjohtajista, Bjarnason arvostaa enemmän yhteisöllisyyttä kuin yksilöllisyyttä. ”Kapellimestareista on edelleen vallalla kuvitelma – varmaan menneistä ajoista johtuen – diktaattoreina, jotka tietävät enemmän kuin muut”, hän on sanonut. ”Ajatus on vastenmielinen. On paljon kiinnostavampaa käydä dialogia muusikoiden kanssa ja luoda yhdessä.”

Bjarnason opiskeli Reykjavikissa pianonsoittoa, sävellystä ja orkesterin johtamista, jonka parissa hän jatkoi opintojaan Freiburgin musiikkikorkeakoulussa Saksassa. Hän on myös toiminut Islannin sinfoniaorkesterin, Eindhovenin Musiekgebouw'n ja Reykjavik Festivalin residenssitaitelijana.

DANIEL BJARNASON © SAGA SIG

JUHO POHJONEN

Juho Pohjonen (s. 1981) kuuluu Suomen kansainvälisesti aktiivisimpiin pianisteihin. Sibelius-Akatemian kasvattina hän opiskeli ensin nuorisokoulutuksessa Meri Louhoksen johdolla, ja maisteriksi hän valmistui Hui-Ying Liun luokalta. Menestykset mm. kansainvälisessä Maj Lind -kilpailussa 2002 ja Nyborgin pohjoismaisessa pianokilpailussa 2004 siivittivät Pohjosta kansainvälisille konserttilavoille.

Pohjonen on yksi harvoista suomalaismuusikoista, joiden esiintymiset niin kamarimuusikkona kuin solistina ovat painottuneet Yhdysvaltoihin. Hän on soittanut esimerkiksi Clevelandin ja Minnesotan orkestereiden, Los Angelesin filharmonikoiden ja San Francisco Symphonyn solistina sekä Mostly Mozart -festivaalilla New Yorkissa. Yksi Pohjosen viime vuosien bravuureista on Daniel Bjarnasonin pianokonsertto, jota hän on esittänyt Tapiola Sinfoniettan, Radion sinfoniaorkesterin ja Umeån Norrlannin oopperaorkesterin solistina.

Esiintymistensä ohella Pohjonen on ideoinut ja ohjelmoinut yhdessä veljensä Joonaksen kanssa urauurtavan musiikkisovelluksen MyPianist. Sen avulla esimerkiksi viulistit ja sellistit voivat harjoitella konserttoja ja sonaatteja virtuaalisen, tempovalintoja reaaliaikaisesti tunnustavan pianistin säestyksellä.

JUHO POHJONEN © LISA-MARIE MAZZUCCO

HELSINGIN KAUPUNGINORKESTERI

Kun säveltäjät Martin Wegelius ja Robert Kajanus perustivat orkesterin Helsinkiin kesällä 1882, heidän kunnianhimoinen suunnitelmansa oli kerätä kaupungin parhaat muusikot ja ulkomailta palkatut soittajat yhteen ja tarjota helsinkiläisille elämyksiä suurten säveltäjien mestariteoksista viikoittaisilla konserteilla 36 soittajan voimin.

Periaate huippumuusikoiden säännöllisestä orkesteritoiminnasta on pysynyt elinvoimaisena näihin päiviin saakka. Lähes 140 toimintavuotensa aikana Helsingin kaupunginorkesteri on kantaesittänyt valtaosan Jean Sibeliuksen sinfonisesta tuotannosta säveltäjän itsensä johdolla ja jatkaa oman aikansa musiikin esittämistä tilaamalla teoksia sekä kansainvälisiltä että kotimaisilta säveltäjiltä. Vuosina 2019–2025 toteutettava tilaussävellysten sarja, kahdeltatoista nykysäveltäjältä tilatut *Helsinki-variaatiot*, liittävät oman aikamme sävelet ennen vuonna 1945 sävellettyihin Helsinki-aiheisiin teoksiin.

Vuosittain yli 110 000 kuulijaa tavoittava, nykyisellään 102 muusikon vahvuinen Helsingin kaupunginorkesteri on kasvanut tärkeäksi osaksi helsinkiläisten kulttuurillista pääomaa. Kaupunginorkesterin työ koskettaa niitäkin, jotka syystä tai toisesta eivät pääse konsertteihin Musiikkitaloon. Kansainvälisten kiertueiden lisäksi orkesteri esiintyy erilaisissa kokoonpanoissa eri puolilla Helsinkiä sekä tarjoaa lapsille ja nuorille esiintymismahdollisuuksia ja tavoittaa erityisryhmiä monipuolisen yleisötyön kautta. Orkesteri kutsuu nyt jo kolmatta kertaa kokonaisen ikäluokan – kaikki vuonna 2020 syntyneet helsinkiläislapset – nauttimaan musiikista perheineen seitsemän vuoden ajan orkesterin kummilapsina.

Verkossa sekä mm. keskustakirjasto Oodissa suorana ja jälkilähetyksenä nähtävät HKO Screen-konsertit sekä taustoittavat haastattelut tuovat katsojan entistäkin lähemmäksi soivan taideteoksen syntyprosessia. Yhteistyö levy-yhtiö BIS:in kanssa tallentaa orkesterin tulkintoja huipputasoisen äänityksinä kaikkien saataville ja pitkälle tulevaisuuteen.

Helsingin kaupunginorkesterilla on toimintansa aikana ollut 13 ylikapellimestaria. Vuonna 2016 aloittaneen ylikapellimestari Susanna Mälkin johdolla orkesteri on kehittynyt kansainvälisesti yhä vaikuttavammaksi sinfoniaorkesteriksi, jonka tunnistettava sointi on tärkeä osa helsinkiläistä äänimaisemaa.

GRAŻYNA BACEWICZ

Uvertyr

Grażyna Bacewicz (1909–1969) föddes i Łódź och visade snabbt tecken på att vara ett violinistiskt underbarn. Tillsammans med sina tre syskon grundade hon redan som liten Bacewicz-kvartetten, och före tonåren hade hon flera gånger uppträtt som solist med den lokala orkestern. Hon kompletterade sina violinstudier med en kompositionsexamen. Efter en framgångsrik kompositionskonsert år 1932 tilldelade Polens förra premiärminister, stjärnpianisten Ignaz Jan Paderewski henne ett stipendium. Med dess hjälp började Bacewicz studera i Paris för Nadia Boulanger. Året därpå tilldelades hennes blåskvintett första pris i en fransk kompositionstävling.

På den tiden var det så ovanligt för en kvinna att arbeta som tonsättare att Bacewicz ständigt måste förklara sitt yrkesval. Eftervärlden vet att hon var en oförskräckt innovatör vars kompositioner bidrog till att definiera begreppet polsk musikalisk modernism. Hennes musik hamnade i de senare modernisternas skugga men har på sistone gjort en välförtjänt comeback. Hennes huvudverk anses vara Konserten för stråkorkester (1948). Mest personlig är hon dock i sina sju violinkonserter.

Uvertyren för orkester (1943) är till sin stil nyklassisk, en term tonsättaren själv tog avstånd till. Verket skrevs i det av nazisterna ockuperade Polen och uruppfördes kort efter krigsslutet på den nya musikens festival i Warszawa. Den glansfullt klingande uvertyren följer en A-B-A-form. Det temperamentsfulla första partiet domineras av stråk- och bleckblåsinstrument. Mittpartiet är ett *Adagio* som i sin tur domineras av träblåsinstrumenten. Det segervissa slutpartiet associerar till uvertyrens start. Verkets tillkomsttidpunkt har gett upphov till en intressant teori. Det påstås att Bacewicz tänkte att man bör uppfatta pukornas återkommande rytmfigur - som är samma som den man hör i Beethovens femte symfonis början - som en dold hänvisning till bokstaven V i morsekod. V står för Victory, d.v.s. Seger.

www.helsinginkaupunginorkesteri.fi / helsinki.philharmonic@hel.fi

helsinkiphilharmonic

helsinkiphilharmonic

@HelsinkiPhil

HelsinkiPhilharmonic

DANIÉL BJARNASON

Processions

Tonsättaren-dirigenten Daniél Bjarnason (f. 1979) har tillsammans med Anna Þorvaldsdóttir och Hildur Guðnadóttiri gett Island en egen, odisputabel plats inom den nyaste musiken. Bjarnasons verk finns på repertoarer jorden runt. Hans musik har spelats av Los Angeles filharmoniker och Cincinnati's symfoniorkester och framförts på Den Kongelige Opera. I Bjarnasons fall får man glömma talet om att en viss musik är riktad vissa lyssnare. Hans musik innehåller en dos av allt möjligt: experimentell elektronmusik, strikt modernism, eterisk ambient. Om man vill kan man också finna en smula pop i den.

Pianokonserten *Processions* (2009) är ett av Bjarnasons mest framförda verk. I Finland har det tidigare framförts av Radions symfoniorkester, Tapiola Sinfonietta, Åbo filharmoniker och Jyväskylä Sinfonia. Verket skrevs för den isländska pianisten Víkingur Ólafsson som år 2010 spelade in det för Bedroom Community. På inspelningen dirigeras Islands symfoniorkester av tonsättaren själv. År 2010 tilldelades *Processions* Islands musikpris.

Verket har tre satser. Den första satsen *In Medias Res* går rakt på sak med en chockeffekt. Men allt krut är inte härmed förbrukat, och känslöskalans intensitet går från den ena ytterligheten till den andra. Musiken är kännbart tonsättarens egen, men de pianistiskt tacksamma utbrotten har släktskap med Rachmaninovs och Prokofjevs konserter. I de stillsammare partierna finns ekon av Maurice Ravel. Känsloladdningen kulminerar i den andra satsen *Spindrift* som kan uppfattas som en slags klagosång kryddad med effekter. Den sista satsen *Red-handed* är en dunkande, ritualistiskt klingande marsch.

WITOLD LUTOSŁAWSKI

Symfoni nr 3

Witold Lutosławski (1913-1994) torde den kändaste representanten för den polska musikmodernism som växte fram ur andra världskrigets ruiner. Han blev först känd som en tonsättare med ett folkligt uttryck som utgick från då rådande stalinistiska ideal. Eftersom hans första symfoni (1947) hade stämplats som elitistisk och formalistisk måste han skriva en politiskt korrekt musik med en social beställning. Lutosławski lärde sig dock att kombinera en påtvingad stil med ett eget, personligt uttryck. Symbiosens bästa exempel är *Konsert för orkester* (1954) och *Danspreludier* (1955).

Då Stalin dog år 1953 förändrades Polens kulturpolitik. Även Lutosławski fick ta del av innovationerna i tysk, italiensk och

österrikisk ny musik. Hans stil förändrades. I *Sorgemusik för Béla Bartók* från år 1958 använde han sig för första gången av 12-tonstekniken. Han använde sig också för första gången av aleatorisk kompositionsteknik. Aleatoriken blev Lutosławskis varumärke i och med framförallt den tredje symfonin (1973-1983).

Aleatorik - ordet är härlett ur latinets 'alea' (tärning) - betyder litet förenklat slumpmusik. Den som framför aleatorisk musik får stora friheter. Musiken utgår inte nödvändigtvis från av tonsättaren i stämman utskrivna taktstreck, tempobeteckningar eller ens tonhöjder. I sin tredje symfoni låter Lutosławski musikerna spela sina egna stämmor i egen takt ända tills dirigenten ger en signal eller musikern hör att musikerna bredvid redan gått vidare. Framföranden av aleatoriska kompositioner skiljer sig alltså från varandra i en något högre grad än framföranden av traditionellt noterade verk. Trots utgångspunkten är skillnaderna mellan framföranden dock mindre än man kunde tro.

Lutosławski ställde sig skeptisk till den traditionella symfoniformen. Han menade att det mest intressanta alltid presenteras i verkets början och att det som kommer därefter är mindre intressant. I sin tredje symfoni förespråkar han en annan lösning, och alla s.k. bästa bitar kommer först i verkets senare halva. Symfonin blev samtidigt en slags protestmusik i den polska solidaritetsrörelsens anda. Under ytan skymtar dock symfonimusikens rötter. Historiens barlast gör sig ständigt påmind i form av ett envist upprepat, ljudligt hamrande motiv. Samma motiv öppnar Beethovens femte symfoni.

DANIEL BJARNASON

Tonsättaren och dirigenten Daniel Bjarnason (f. 1979) hör till den generation av isländska musiker som har gjort sitt hemland till ett fenomen på det internationella kulturfältet. I Finland är Bjarnason mest känd som en tonsättare vars verk har framförts av flera av vårt lands symfoniorkestrar. Ute i världen är han känd som även dirigent. Han har dirigerat bland annat Los Angeles, Torontos och Tokyos symfoniorkestrar. Han är numera Islands symfoniorkesterns första gästdirigent och har samarbetat med även andra skandinaviska orkestrar. År 2018 ledde han Åbo filharmoniska orkester och förra hösten Radions symfoniorkester.

I likhet med många andra av sin generations dirigenter föredrar Bjarnason samarbete istället för individualism. "Det beror väl på hur det var förr att man ännu tror att dirigenter är despoter som vet mera än alla andra", har han sagt. "Tanken är motbjudande. Det är betydligt intressantare att föra dialog och skapa något i samarbete."

Bjarnason studerade piano, komposition och orkesterdirigering i Reykjavik. Dirigentstudierna fortsatte vid musikhögskolan i Freiburg i Tyskland. Bjarnason har varit Islands symfoniorkesters, Muziekgebouw Eindhovenens och Reykjaviks festivals artist-in-residence.

JUHO POHJONEN

Juho Pohjonen (f. 1981) är en av Finlands internationellt mest aktiva pianister. Han studerade på Sibelius-Akademins ungdomslinje under ledning av Meri Louhos och utbildades till magister från Hui-Ying Lius klass. Framgångar i bl.a. den internationella Maj Lind-tävlingen år 2002 och i Nyborgs nordiska pianotävling år 2004 förde Pohjonen till de internationella konsertesträderna.

Pohjonen är en av de få finländska musiker som arbetar som såväl kammarmusiker som solist i framförallt Förenta Staterna. Han har uppträtt som solist med bland annat Cleveland och Minnesotas orkestrar, Los Angeles filharmoniker och San Franciscos symfoniker. Han har också uppträtt på Mostly Mozart-festivalen i New York. Under de senaste åren har en av hans bravurer varit Bjarnasons pianokonsert. Pohjonen har framfört den tillsammans med Tapiola Sinfonietta, Radions symfoniorkester och Norrlands operaorkester.

Vid sidan om sitt musikerskap har Pohjonen i samarbete med sin bror Joonas skapat och programmerat musikappen MyPianist. Med appen kan exempelvis violinister och cellister öva på solokonsert och sonater till ackompanjemang av en virtuell pianist som i realtid reagerar på tempoval.

Käsiohjelma / Programblad / Program

**Teos- ja taiteilijaesittelyt /
Verk- och artistpresentationer /
Programme notes and artist bios**

Jaani Länsiö

Käännökset / Översättningar / Translations

Christian Holmqvist (ruotsi / svenska / Swedish)

Susan Sinisalo (englanti / engelska / English)

Ulkoasu / Design

Bond Creative Agency Oy

Taitto ja painatus

Grano Oy, Vantaa 2021

Oikeudet muutoksiin pidätetään. / Rätt till ändringar förbehålles. /
All rights reserved.

HELSINGFORS STADSORKESTER

Då tonsättarna Martin Wegelius och Robert Kajanus sommaren 1882 grundade en orkester i Helsingfors var deras ambition att föra samman stadens bästa musiker och anlita musiker från utomlands. Helsingforsare skulle varje vecka erbjudas unika upplevelser då 36 musiker samlas för att framföra mästerverk av de stora tonsättarna.

Principen att föra samman högklassiga musiker för en regelbunden orkesterverksamhet förblir livskraftig än idag. Under sina nära 140 verksamhetsår har Helsingfors stadsorkester uruppfört majoriteten av Jean Sibelius symfoniska produktion under tonsättarens egen ledning. Orkestern fortsätter att framföra sin egen tids musik i form av beställningar av såväl internationella som inhemska tonsättare. 2019–2025 förverkligas *Helsingfors-variationer*, en serie i vilken man beställer verk av 12 moderna tonsättare. Seriens beställningsverk förenar vår tids tonspråk med musikverk med ett Helsingfors-tema som är komponerade före år 1945.

Helsingfors stadsorkester består för närvarande av 102 musiker och når årligen över 110 000 lyssnare. Den har fått en viktig position som ett av Helsingfors-bornas kulturkapital. Stadsorkesterns arbete berör även dem som av orsak eller annan inte kan komma till konserterna i Musikhuset. Förutom att göra internationella turnéer uppträder orkestern i varierande sammansättningar runtom Helsingfors, erbjuder barn och ungdom möjlighet att uppträda, och når via sitt mångsidiga publikarbete olika specialgrupper. Orkestern inbjuder nu för tredje gången en hel åldersgrupp – alla i Helsingfors år 2020 födda barn – att bli orkesterns fadderbarn. I verksamheten får fadderbarnen med familj avnjuta musik i sju års tid.

HKO Screen-sändningarna visas på internet och live på bl.a. centrumbiblioteket Ode. HKO Screen-sändningarna består av konserten samt intervjuer som ger bakgrundsinformation som för lyssnaren närmare det klingande musikverkets födelseprocess. Samarbetet med skivbolaget BIS innebär att orkesterns tolkningar är tillgängliga för alla, och långt in i framtiden, i form av inspelningar av hög kvalitet.

Under sin verksamhetstid har Helsingfors stadsorkester haft 13 chefsdirigenter. År 2016 inledde Susanna Mälkki sitt arbete som orkesterns chefsdirigent. Under hennes ledning har orkestern utvecklats till en internationellt allt mera aktiv symfoniorkester vars identifierbara klang utgör en viktig del av staden Helsingfors ljudlandskap.

www.helsingforsstadsorkester.fi

VISUAALINEN ALKUSOITTO

JENNI TOIKKA

Preludi Op. 28 nro 2

Preludi Op. 28 nro 2 on filmiteos, joka on saanut nimensä Chopinin tunnetun sävellyksen mukaan. Pitkän yhtenäisen oton aikana näemme kahden henkilön vuoroin soittavan pianoa ja vuoroin kuuntelevan. Kappale on molemmilla soittokerroilla sama – Preludi Op. 28 nro 2 – mutta esittäjän vaihtuessa vaihtuu samalla tulkinta kappaleesta ja se, kenen näkökulmasta kappaletta ja sen esittämistä tarkastellaan. Katkeamaton soitto ja leikkaamaton otto kiinnittävät tahollaan tapahtuman yhteen ajalliseen hetkeen, mutta kameran liikuessa ja henkilöiden paikkojen vaihtuessa aika yhtä lailla kerrostuu. Soittajasta tulee kuuntelija ja kuuntelijasta soittaja.

Chopinin Preludin käyttö teoksessa viittaa Visuaaliseen alkusoittoon sekä klassisen musiikin perinteeseen yhä uudestaan toisintaa ja tulkita klassikoita, mutta myös teoksen elokuvalliseen esikuvaan, Ingmar Bergmanin Syyssonaattiin (1978).

AVEK, AV-Arkki, Nykyaiteen museo Kiasma ja Helsingin kaupunginorkesteri tuovat kotimaista videotaidetta Musiikkitalon mediaseinälle.

Syyskauden aikana Pohjoismaiden suurimmalla digitaalisella näytöllä nähdään Jenni Toikan uusi videoteos juuri ennen alkamassa olevaa HKO:n konserttia.

ESITYSAJAT:

8.10. / 13.10. / 14.10. / 22.10. / 27.10. / 28.10.
10.11. / 11.11. / 19.11. / 24.11. / 25.11.
3.12. / 8.12. / 17.12. / 22.12.

18.30-18.40

GRAŻYNA BACEWICZ

Overture

Grażyna Bacewicz (1909–1969) was a real child wonder at home in Poland. She played the violin, and in 1932, after a highly-acclaimed concert of her compositions, was awarded a grant to study in Paris with Nadia Boulanger. Women composers were rare in those days and she often had to explain her choice of career, but she is nowadays regarded as a bold experimenter and a pioneer of Polish modernism. The orchestral Overture was written in Nazi-occupied Poland in 1943. It is in Neoclassical style, though Bacewicz disliked the term, and was premiered at a festival of new music soon after the war. The first section, dominated by strings and brass, is followed by an *Adagio* led by the woodwinds, until the triumphant ending looks back to the beginning in a jubilant build-up. Some claim that the recurring drum motif familiar from Beethoven's fifth symphony is a cryptic message in Morse: the letter V for victory.

DANIÉL BJARNASON

Processions

A pinch of experimental machine, a dash of strict modernism, a drop of ethereal ambient, even pop if you look hard enough: the music of Daniel Bjarnason (b. 1979) has it all. Thanks to him, Anna Þorvaldsdóttir and Hildur Guðnadóttir, Iceland is right now the world's hottest contemporary music country. Bjarnason wrote his piano concerto *Processions* (2009) especially for fellow countryman Víkingur Ólafsson, who also recorded it on the Bedroom Community label with Bjarnason conducting, and it won the Best Composer/Best Composition prize in the 2010 Icelandic Music Awards.

Processions is in three movements: *In Medias Res* (which begins in mid-stream, as it were), *Spindrift* (a sort of lament) and *Red-handed* (a thumping, ritualistic march). Some may detect a whiff of Ravel in the quieter stretches, maybe Rachmaninov and Prokofiev in the piano's outbursts.

WITOLD LUTOSŁAWSKI

Symphony No. 3

Witold Lutosławski (1913–1994) was no doubt the greatest Polish composer to grow up amid the ruins of WWII. His early works were denounced by the regime as elitist and formalist, obliging him to write music that was politically correct. Things changed with the death of Stalin, and so did Lutosławski's style. He first used 12-note technique in 1954, along with the aleatory that was to become his hallmark, especially in his *Symphony No. 3* (1973–1983).

The word 'alea' is Latin and means 'dice'. 'Aleatory' is, roughly, music involving elements of random choice. The players have more freedom than in other music, since the composer does not necessarily dictate the metre, tempo or even pitch. In his third symphony, Lutosławski lets the players do what they like until the conductor gives a sign or they hear that their partners have moved on. Such works to some extent differ from traditional ones, but they are not nearly as chaotic as might be expected.

Lutosławski avoided the conventional symphony format in which the first movement is the weightiest. In his third, the best bits are in the latter half. The symphony may be regarded as something of a protest in the spirit of the Polish Solidarity movement.

DANÍEL BJARNASON

Daníel Bjarnason is a leading figure on Iceland's contemporary music scene. Many of his works have been performed in Finland, and he has equally made a name for himself conducting orchestras such as the Los Angeles, Toronto and Tokyo Symphonies. He is Principal Guest Conductor of the Iceland Symphony and last appeared in Finland with the Radio Symphony Orchestra last autumn. Like many of his generation, he values community over individuality. Rather than dictating, he prefers to engage in dialogue with the players, to create something as a joint effort.

Bjarnason studied in Reykjavik – the piano, composition and orchestral conducting – before continuing at the University of Music Freiburg in Germany. He has been artist in residence or collaboration with the Iceland Symphony and the orchestra of the Musiekgebouw Frits Philips Eindhoven and at the Reykjavik Festival.

JUHO POHJONEN

Juho Pohjonen (b. 1981) is one of the most active Finnish pianists on the international scene, and particularly in the United States, where he can be heard in both solo and chamber repertoire. Appearances have included performances with the Cleveland and Minnesota Orchestras, the Los Angeles Philharmonic and the San Francisco Symphony, and at the Mostly Mozart festival in New York. One of Juho's recent signature works is the piano concerto by Daniel Bjarnason, which he has performed here in Finland with the Tapiola Sinfonietta and the Radio Symphony Orchestra, and across in Sweden in Umeå.

Together with his brother Joonas, Juho Pohjonen has masterminded and programmed a pioneering music app called MyPianist allowing, say, violinists and cellists to practise concertos and sonatas to a virtual pianist accompaniment.

THE HELSINKI PHILHARMONIC ORCHESTRA

Established by Martin Wegelius and Robert Kajanus in 1882, the Helsinki Philharmonic Orchestra is a band of 102 musicians annually performing to a total audience of over 110,000. It premiered most of the symphonic works by Jean Sibelius with the composer himself conducting, and continues its commitment to contemporary music by commissioning works by composers both Finnish and foreign.

The HPO also reaches people who cannot attend concerts at the Helsinki Music Centre: by making international tours, sending small ensembles out across the city, providing opportunities for young performers and, through its widerange education programme, making contact with special groups. Now, for the third time, it is inviting an entire age group – all the children born in Helsinki in 2020 – to enjoy music with their families over the next seven years.

HKO Screen -concerts and artist interviews streamed live and on demand bring music even close to listener. The orchestra's partnership with the BIS label further ensures that its performances will be available to all well into the future.

The Helsinki Philharmonic Orchestra has had 13 Chief Conductors. Its most recent, since 2016, is Susanna Mälkki.

www.helsinkiphilharmonicorchestra.fi

Orkesteri aina mukanas

HKO SCREEN -MOBIILISOVELLUS

HKO Screen -mobiilisovellus tuo orkesterin verkkoon striimattavat konsertit älylaitteisiin:

- katso ja kuuntele suoria verkkolähetyksiä
- palaa konserttitaltiointeihin
- tutustu taiteilijavieraiden haastatteluihin
- käytä ennakkoon luotuja soittolistoja

Ilmainen sovellus on saatavilla Android- ja iOS-laitteisiin.

Lue lisää:

www.helsinginkaupunginorkesteri.fi/fi/hko-screen-sovellus

**I VIULU
I VIOLIN**

Pekka Kauppinen I
Jan Söderblom I
Satu Savioja II
Eija Hartikainen
Katariina Jämsä
Maiju Kauppinen
Kati Kuusava
Helmi Kuusi
Elina Lehto
Ilkka Lehtonen
Jani Lehtonen
Anna Malmivirta
Erkki Palola
Kalinka Pirinen
Petri Päivärinne
Elina Viitasaari

**II VIULU
II VIOLIN**

Anna-Leena Haikola 4
Kari Olamaa 4 *
Heini Eklund 6
Teija Kivinen 6
Teppo Ali-Mattila
Eva Ballaz
Matilda Haavisto
Linda Hedlund
Siiri Rasta
Krista Rosenberg
Heikki Tamminen
Osmo Vallbacka
Anna Husgafvel **
Terhi Ignatius **
Pia Sundroos **
Maija Wesslund **

**ALTTOVIULU
ALTVIOLIN
VIOLA**

Atte Kilpeläinen 4
Torsten Tiebout 4
Petteri Poijärvi 6
Lotta Poijärvi 6
Aulikki Haahti-Turunen
Tuomas Huttunen
Kaarina Ikonen
Tiila Kangas
Carmen Moggach
Markus Sallinen
Hajnalka Standi-Pulakka
Vuokko Lahtinen **
Max Nyman **
Olga Reskalenko**

**SELLO
CELLO**

Lauri Kankkunen I
Tuomas Ylinen I
Inkeri Eirola II
Senja Rummukainen II
Jaani Helander
Mathias Hortling
Veli-Matti Iljin
Jaakko Rajamäki
Ilmo Saaristo
Saara Särkimäki

**KONTRABASSO
KONTRABAS
DOUBLE-BASS**

Mikko Moilanen 4
Ville Väätäinen 4
Maria Krykov 4 *
Piotr Zimnik 6 **
Paul Aksman
Eero Ignatius
Tuomo Matero
Adrian Rigopulos
Viktor Varga **

**HUILU
FLOJT
FLUTE**

Niamh McKenna 4
Elina Raijas 5
Päivi Korhonen

**Pikkolo
Piccolo**

Jenny Villanen

OBOE

Hannu Perttilä 4
Jussi Jaatinen 5
Nils Röömussaar 5 *

**Englannintorvi
Cor Anglais**

Paula Malmivaara

**KLARINETTI
KLARINETT
CLARINET**

Osmo Linkola 4
Anna-Maija Korsimaa 5

**Es-klarinetti
E Flat Clarinet**

Petteri Kivioja

**Bassoklarineti
Bass Clarinet**

Heikki Nikula

**FAGOTTI
FAGOTT
BASSOON**

Markus Tuukkanen 4
Mikko-Pekka Svala 5

**Kontrafagotti
Contrabassoon**

Noora Van Dok
Erkki Suomalainen

**KAYRATORVI
VALTHORN
HORN**

Ville Hiilivirta 4
Mika Paajanen 4
Sam Parkkonen 6
Miska Miettunen
Sakari Niemi
Joonas Seppelin

**TRUMPETTI
TRUMPET**

Pasi Pirinen 4
Thomas Bugnot 5
Mika Tuomisalo

**PASUUNA
BASUN
TROMBONE**

Valtteri Malmivirta 4*
Jussi Vuorinen 5*
Sakari Mäkimattila **

**Bassopasuuna
Bass Trombone**

Anu Fagerström

**TUUBA
TUBA**

Petri Keskitalo 4

**PATARUMMUT
TIMPANI**

Tomi Wikström 4
Mikael Sandström 5

**LYOMÄSOITTIMET
SLAGINSTRUMENT
PERCUSSION**

Xavi Castello Arandiga 4
Pasi Suomalainen 5

**HARPPU
HARPA
HARP**

Anni Kuusimäki 4
Minnaleena Jankko 5

**ORKESTERI-
JÄRJESTÄJÄT
ORKESTER-
INSPICIENTER
STAGE MANAGERS**

Mikko Aspinen
Matti Tähkävuori

I / II KONSERTTimestari /
KONSERTMÄSTARE / LEADER
SOOLOSELLISTI / SOLOCELLIST / PRINCIPAL CELLIST

4 ÄÄNENJOHTAJA / STÄMLEDARE / SECTION PRINCIPAL

5 VUOROTTELEVA ÄÄNENJOHTAJA /
ALTERNERANDE STÄMLEDARE /
ASSOCIATE PRINCIPAL

6 VARAÄÄNENJOHTAJA /
VICESTÄMLEDARE / SUB-PRINCIPAL

* VAKITUISEN SOITTAJAN TILAPÄINEN TEHTÄVÄ /
ORDINARIE MUSIKERS TILLFÄLLIGA UPPGIFT /
TEMPORARY POSITION, REGULAR PLAYER

** MÄÄRÄAIKAINEN KIINNITYS /
TIDSBUNDET ENGAGEMANG /
TEMPORARY PLAYER

DANIEL BJARNASON

kapellimestari / dirigent / conductor

JUHO POHJONEN

piano

Grażyna Bacewicz (1909-1969)

Alkusoitto (1943) 12'

Uvertyr

Overture

Daniel Bjarnason (1979-)

Processions, pianolle ja orkesterille (2009) 28'

för piano och orkester

for piano and orchestra

In Medias Res

Spindrift

Red-handed

väliaika / paus / interval 25 min

Witold Lutosławski (1913-1994)

Sinfonia nro 3 (1966 – 1967) 30'

Symfoni nr 3

Symphony No. 3

((o)) **14.10. HKO SCREEN #hkoscreen**

SUORA LÄHETYS / DIREKTSÄNDNING / LIVE BROADCAST

WWW.HELSINGINKAUPUNGINORKESTERI.FI

Katsottavissa netissä konsertin jälkeen.

Se på nätet efter konserten. / Watch on demand after the concert.

**Konsertti päättyy n. klo 20.45 / Konserten avslutas ca kl 20.45 /
The concert ends at about 20.45**